

Agressief gedrag

Straatgras, hardnekkig onkruidgras dat je soms moet koesteren

Straatgras, *Poa annua*, is samen met Engels raaigras en veldbeemdgras in de praktijk het meest voorkomende grassoort. *Poa annua* is een één- of tweejarige polvormer. Het is ook een zeer ongewenste grassoort. Er zijn een aantal beheersmaatregelen waarmee dit grassoort in toom gehouden kan worden. Maar er zijn ook situaties dat je dit grassoort zou moeten koesteren.

Auteur: Eric Bals/Puurgras*

Straatgras (*Poa annua*) verdraagt betreding matig tot slecht en is zeer vorst- en droogtegevoelig. Dat maakt dit grassoort ongeschikt als basis voor een sportveld. Bovendien heeft een grasmat met straatgras een zeer slechte optische kwaliteit. Bij een matige voedingstoestand verkleurt het grassoort van nature van middengroen naar lichtgroen. Ook onder droge omstandigheden toont *Poa annua* direct zijn lagere vitaliteit. Straatgras kleurt wanneer de vochttoestand in de toplaag te laag is direct naar lichtgroen en gaat vervolgens weelderig bloeien. Naast bovengenoemde ongunstige eigenschappen is straatgras een zeer geschikt opvulgras. Wanneer terreingedeelten door intensieve betreding kaal zijn gespeeld, 'kleurt' straatgras, dat al bij 5 graden Celsius in twee tot vier dagen kiemt, de kale stukken uiterst snel groen. Dit is natuurlijk geen duurzame oplossing, maar op stadionvelden altijd nog beter dan kale oppervlakken.

Straatgrasvlekken in een Spaanse grasmat

De bloeiwijze en de ondiepe beworteling van straatgras.

Herkenning

Wanneer we een pol straatgras met een vergrootglas volgens de determinatietabel ontleden, verraad het grassoort zich op de volgende herkenningpunten: het jongste blad van straatgras komt gevouwen te voorschijn (gevouwen spruit); het blad heeft aan de basis geen oortjes; het ongeribde blad is aan de achterzijde dof en vaak bleekgroen van kleur. Tenslotte heeft *Poa annua* een lang en melkweit tongetje. In het veld herkennen we straatgras vooral aan de weelderige zaadvorming. Straatgras bloeit namelijk jaarrond. Het blad is slap en golvend. Dit komt doordat ribben, die het blad stevigheid geven, ontbreken.

Zaaien, kiemen en vestiging

Poa annua bloeit het gehele jaar door. Een temperatuur van af 5 graden Celcius is voldoende om te kiemen. Onder optimale omstandigheden staat straatgras in drie tot vijf dagen boven. Wanneer er een kale plek ontstaat in de grasmat, vult straatgras deze meestal snel op. Naast straatgras dat reeds in het sportveld aanwezig is vormt de vestiging van het onkruidgras vanuit de nabije omgeving steeds een gevaar. Droogte vormt een echte stressfactor voor straatgras. De soort reageert er op door overdadig te gaan bloeien. De bloeipluimen geven een zeer slordige aanzicht aan de grasmat. Voor straatgras vormen stressomstandigheden aanleiding om voor nageslacht te zorgen. Het grassoort probeert zich door de vorming van zaadpluimen in stand te houden. Goede cultuurgrassen doen juist het omgekeerde: ze investeren in zichzelf door het accent te leggen op de ondergrondse ontwikkeling.

De aanwezigheid van straatgras in een graszode zullen we, vanwege zijn agressieve gedrag moeten accepteren. Het accent moet dan ook eerder liggen op de beheersing dan op de bestrijding van straatgras. Wettelijk zijn er overigens geen toegelaten bestrijdingsmiddelen om dit onkruidgras te lijf te gaan. Een onderhoudsmaatregel die zich richt op het terugdringen van straatgras is het verticuleren van de grasmat voordat deze wordt doorgezaaid. Het straatgras heeft veel meer problemen met de messen van de verticuteermachine dan de goede cultuurgrassen. Door diep te verticuleren ruimen we veel straatgras op en zorgen we er voor dat juist cultuurgrassen zich gemakkelijker in de zode kunnen vestigen. Nog effectiever is de inzet van de Field Topmaker bij het groot onderhoud. Deze vlakwerkende messenfrees freest de bovenste 18 mm van de toplaag af. Hij is speciaal ontworpen voor het affrezen straatgras, het verwijderen van vilt en onkruid en het verwijderen van de volledige grasmat, tot een diepte van 5 cm. *Poa annua* overleeft vanwege zijn oppervlakkige beworteling de inzet van de Field Topmaker niet, terwijl de diepwortelende vitale sportveldgrassen na de bewerking goed terugkomen. De kosten voor de afvoer van de afgefreesde grasresten bij dergelijk groot onderhoud zijn hoog. Daarom besluit men in de praktijk nogal eens door te zaaien direct na een diepe maaibeurt gevolgd door egalisatie en beluchting. Tijdens het groeiseizoen kan door regelmatig te wieden het oprukkende straatgras in toom worden gehouden. Straatgras verdraagt deze bewerking namelijk zeer slecht.

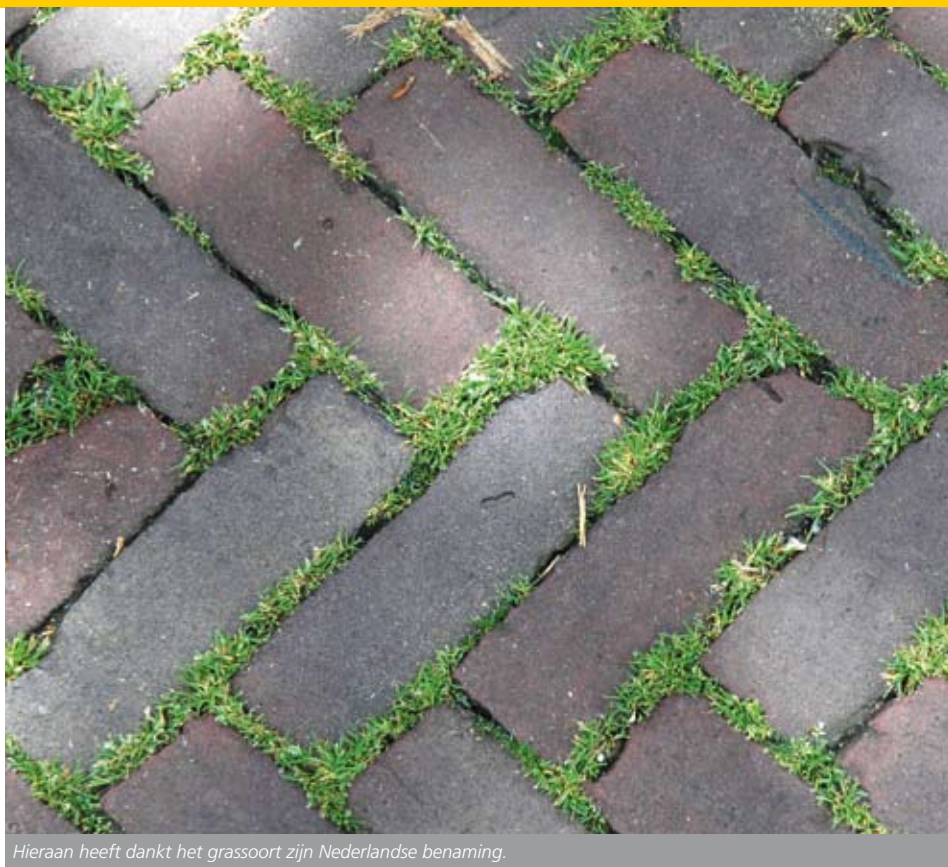
Een ander advies om af te rekenen met straatgras is het laten verdrogen van de bovenste centimeters van de toplaag. Dan zal het ondiep wortelende onkruid immers uitsterven. We moeten ons wel realiseren dat *Poa annua* in een dergelijke situatie vanwege de stress uitbundig gaat bloeien. Zonder tijdige verwijdering van de

Beheersmaatregelen

- Verticuleren
- Inzet Field Topmaker
- Doorzaaien gevolgd door wieden
- Toplaagverdrotting
- Berekening op maat

Eigenschappen

Kiemduur	3-7 dagen
Vestiging	1-2 weken
Aantal zaaadjes/gram	3000
Optimale pH	5,5-7,0
Behoeftes aan:	
- Stikstof	zeer hoog
- Fosfaat	hoog
- Kali	zeer hoog
Behoeftes aan water	hoog
Bespelingstolerantie	5
Zodendichtheid	7
Traagheid van groei	4
Tolerantie kort maaien	6
Droogte tolerantie	4
Wintervastheid	6
Schaduwtolerantie	5

Hieraan heeft dankt het grassoort zijn Nederlandse benaming.

zaadstengels zal de grassoort zichzelf uitbundig doorzaaien. We moeten dus tijdig maaien en het gemaaide gras afvoeren.

Ook beregening op maat is een methode om het straatgras in zekere zin te beheersen. Door effectief te beregenen is het mogelijk de bodem op veldcapaciteit te brengen. Hierbij moeten we ervoor waken niet alleen de bovenste centimeter te bevochtigen, want dan profiteert alleen het ondiep wortelende straatgras van de beregening. Kleine watergiften om het veld te prepareren voor aanvang van belangrijke wedstrijden dragen dan ook bij aan verhoging van de straatgrasdruk in stadionvelden.

Koesteren

Afhankelijk van het seizoen moeten we de aanwezigheid van straatgras koesteren. Wanneer er in bijvoorbeeld in oktober/november sprake is van straatgrashaarden op de flanken van een voetbalveld kunnen we dit beter koesteren. De mogelijkheden om met het straatgras af te rekenen zijn namelijk niet meer voorhanden. De bodemtemperatuur wordt zo langzamerhand dan te laag om nog Engels raaigras en veldbeemd door te zaaien. Ook bij beluchtingsmaatregelen met bijvoorbeeld een Vertidrain moeten we uiterst voorzichtig te

werk gaan, omdat een grasmat, met een hoog aandeel straatgras, door een rigoureuze inzet van deze machine, behoorlijk beschadigd kan raken. Het middel is dan nog erger dan de kwaal. Kweekbedrijf Barenbrug heeft in 2008 S.O.S. geïntroduceerd. Dit graszaadmengsel zou het mogelijk maken om ook om ook onder mindere

omstandigheden met kale plekken af te rekenen. S.O.S. is een mengsel van raaigrassoorten dat zich ook bij lagere bodemtemperaturen weet te vestigen. Ervaring zal leren wat deze graszaadinnovatie voor de praktijk betekent.

Bemesting

Straatgras heeft een hoge kali-, stikstof- en fosfaatbehoefte. Het gras gedijt het beste in een neutrale (5,5-7,0) pH omgeving. Omdat straatgras in de bovenste centimeters van de toplaag royaal wortelt, profiteert dit grassoort als eerste van een bemesting. Te veel bemesten leidt al gauw tot een verbetering van de concurrentiepositie van *Poa Annua* waardoor dit grassoort terrein wint in een kale of in een zich vestigende graszode. Wanneer de voedingstoestand na een regenperiode verslechtert, reageert straatgras vrij snel. De soort neemt vrij snel een lichte kleur aan. De grasmat ziet er dan uit als een lappendeken. Het straatgras valt tussen het donkergekleurde veldbeemd en Engels raaigras direct op. Deze verkleuring van het straatgras is in de praktijk voor de terreinmeester het sein dat de bemesting van de sportvelden aandacht verdient. De goede cultuurgrassen hebben op dat moment namelijk ook - latent - behoefte aan extra voeding.

Maairegieme

Straatgras verdraagt regelmatig, niet te kort maaien (minimale hoogte 0,5-2,5 cm). Het gras laat zich niet eenvoudig knippen; het blad is immers uiterst slap vanwege het ontbreken van ribben. Straatgras is een grassoort die zich vrij

Een echte polvormer.

Field Topmaker aan het werk

Bewerking met Field Topmaker: het straatgras verdwijnt, de groeipunten van Engels raaigras zijn er nog.

eenvoudig aan het maaieregime aanpast. Wanneer we korter gaan maaien, wordt de afstand tussen de knopen korter en kan de gedrongen plant zelfs onder de maaisnede zaad vormen. Onder groeizame omstandigheden kan straatgras een behoorlijke hoeveelheid vilt vormen. Door tijdig te wieden blijven we dit de baas. Voor een strak maaibeeld maaien we een stadionveld twee keer in een verschillende richting. Tussen de twee maaibeurten door bewerken we het veld met een wiedeeg om het kruipende straatgras uit de zode te verwijderen.

Belagers

In geval van een onkruid is het misschien onjuist om van een belager te spreken. Misschien kunnen we Fusarium, de ziekte waarvan straatgras het meest last heeft, anders benaderen. Maar helaas kunnen we dat niet, want het gaat om dezelfde schimmel die ook Engels raaigras belaagt.

Binnen zijn eigen bedrijf Puurgras richt Eric Bals zich op advisering in de aanleg en onderhoud van grasvelden.

Marktinformatie

Innoseeds / Top Green

De ontwikkeling van straatgras van een gevreesd onkruid in een gewenste soort voor sport- en golfvelden is een zeer moeizaam traject. Straatgras is een soort die meestal direct, vaak in negatieve zin, opvalt. De soort is zeer lastig onder controle te krijgen. Het gezegde: 'If you can't beat them, join them' is voor DLF het uitgangspunt geweest in het zoeken naar de betere soorten. DLF heeft selecties gemaakt waaruit een aantal gewenste populaties zijn geselecteerd. Het gebruik van straatgras als soort in met name sport- en golfvelden is daarmee beperkt mogelijk geworden. In ons klimaat blijven de nadelen echter overeind staan. Het sportveldbeheer richt zich immers steeds meer op duurzaamheid. Een soort als straatgras, welke zeer ondiep wortelt, past hier niet direct in. Immers wij willen op onze velden toe naar minder bemesting, minder beregening en een langere speelduur. Een diep wortelstelsel is daarvoor een eerste vereiste. De grasmengsels met iSeed, welke sinds vorig jaar op de markt zijn, laten duidelijk minder ruimte voor straatgras in onze velden. De extra speeluren op een iSeed-veld zijn dan ook een welkome aanvulling voor de sportveldbeheerder. iSeed wordt aangeboden in de mengsels Win2Win iSeed, Snelsport iSeed en Top Green's Top Sport SV 7 iSeed.

Limagrain

Straatgras is een soort die niet mooi oogt, open vlekken snel opvult (opvolgras), gevoelig is voor hitte en droogte en door zijn ondiepe beworteling en een matige bespelingstolerantie kent. Gevolg: een instabiele mat en meer kans op speelschade (open, holle en kaalgespeelde plekken). Streven naar een gelijkmatigere verdeling van het aantal speeluren over de velden (intensievere bespeling leidt tot minder straatgras) biedt, naast het creëren van optimale groeicondities voor Engels raaigras en veldbeemd, een mogelijkheid om straatgras onder controle te houden. Verder zorgen ook cultuurtechnische maatregelen zoals verticuleren/vegen, wiedegeven/vegen, verantwoord beregenen ervoor, dat het straatgras beheersbaar blijft. Een bewezen aanpak die Limagrain propageert is het inzetten van de Field Topmaker in combinatie met het supersnelle doorzaaimengsel Recover 3 mét kiemversneller Headstart. Deze zorgt binnen 6-8 weken voor een schoon en weer bespeelbaar veld. Straatgras bloeit bijna het gehele jaar, produceert veel zaad en heeft een groeipunt dat beduidend hoger ligt dan bijvoorbeeld Engels raaigras. Daardoor kan de Field Topmaker de storende bovenlaag met het straatgras affrezen, waarna het sportveldgras weer snel zal hergroeien. De straatgrasdruk wordt hiermee in één werkgang teruggebracht tot nul of hooguit 2 procent. Doorzaai met een zeer snel kiemend en vestigend (Headstart) mengsel is daarna een voorwaarde om het veld weer snel bespeelbaar te krijgen. Om de open ruimtes in de mat, ontstaan door zware cultuurtechnische handelingen, te herstellen adviseert Limagrain om door te zaaien met de Advanta-kwaliteitsmengsels. Deze zogenaamde AQM-mengsels zijn standaard behandeld met de groeiversnellende Headstart-coating en kunnen de concurrentie aan met het straatgras. Zet bij voorkeur Recover 3 Headstart in (100 procent Engels raaigras), of bij een langere hersteltijd Olympic (SV7). Meerdere malen doorzaaien in combinatie met de juiste cultuurtechnische maatregelen kan het straatgras beheersbaar houden.